

Η ΜΑΡΙΑ ΑΝΤΕΛΜΑΝ ΣΤΟ ΜΟΜΑ

Η ελληνίδα εικαστικός συμμετέχει σε έναν επιτυχημένο θεσμό του Μουσείου Μοντέρνας Τέχνης της Νέας Υόρκης που σταχυολογεί τις νέες τάσεις στη φωτογραφία σήμερα.

ΑΠΟ ΤΗ
ΜΑΡΙΑΕΝΑ ΑΣΤΡΑΠΕΛΛΟΥ

Ποια είναι η «νέα φωτογραφία» σήμερα; Μπορεί να παίρνει τη μορφή των έργων της Μαρίας Αντελμαν, να είναι εικόνες που παρουσιάζονται ως installation ή ως βίντεο γλυπτά με μια θραυσματική αφήγηση η οποία διεισδύει σε περιοχές που δεν είναι ορατές με γυμνό μάτι, σε αντίθεση με την πρώτη απόλυτα ορατή εντύπωση. Εξ ου και έργα της έχουν συμπεριληφθεί στην εφετινή έκθεση «New Photography» του Μουσείου Μοντέρνας Τέχνης της Νέας Υόρκης MoMA. Από όταν πρωτοξεκίνησε η σειρά εκθέσεων το 1985 με στόχο να αναδειχθούν οι νέες τάσεις στη φωτογραφία, ένα μέσο το οποίο πολλοί χρησιμοποιούν αλλά λίγοι μπορούν να ισχυριστούν ότι είναι καλλιτέχνες του είδους, έχουν παρουσιαστεί περίπου 150 εικαστικοί από όλες τις χώρες του κόσμου και ακολουθούν πολύ προσωπικές προσεγγίσεις στο φωτογραφικό μέσο. Στην online εκδοχή της έκθεσης για αυτή τη χρονιά, με τίτλο «Companion Pieces» και σε επιμέλεια Λούσι Γκάλαν, συμμετέχουν οκτώ καλλιτέχνες που εργάζονται στις ΗΠΑ αλλά και αλλού στο εξωτερικό. Ανάμεσά τους είναι και η Ελληνίδα Μαρία Αντελμαν, η οποία βέβαια εκθέτει την πολύ ιδιαίτερη δουλειά της από το 2004 στην Ελλάδα και στην Αμερική.

Πώς θα περιγράφατε τη δουλειά σας; Σε ποια «κατηγορία» θα λέγατε ότι εμπήτε (αν εμπήτε);

«Η δουλειά μου είναι τεχνολογική και μυθολογική. Συνδυάζει παλιές (αναλογικές) και νέες (ψηφιακές) τεχνολογίες, είναι διυποδιόστατη και τρισδιάστατη, είναι στατική (φωτογραφία) και

«Self Stranger»
(2020).

Η εικαστικός
Μαρία Αντελμαν.

κινούμενη (βίντεο), είναι ουτοπική και δυστοπική, είναι αστεία και δραματική, τρομακτική και ελκυστική, είναι αληθινή και παραπλανητική. Δουλεύω με εικόνες (και με ήχους), τα οποία παρουσιάζω με διάφορους τρόπους, ως γλυπτά, προβολές, τυπώματα, φωτομοντάζ, animations, εγκαταστάσεις κ.τ.λ. Με ενδιαφέρει η σχέση μας με την τεχνολογία, από τις καθημερινές της χρήσεις έως τις φιλοσοφικές της διαστάσεις που μας επιρεάζουν υπαρκτά. Τα τελευταία χρόνια ασχολούμαι πολύ με το ανθρώπινο σώμα και τα τεχνολογικά συστήματα (άυλα και σόφρα) που μας περιβάλλουν και καταλήγουμε να τα ενσωματώνουμε».

Γιατί παίζει τόσο κομβικό ρόλο η τεχνολογία στο έργο σας;
«Γιατί ζούμε σε έναν τεχνολογικό κόσμο, ιδιαίτερα πολύπλοκο για την απλή

ανθρώπινη ύπαρξη».

Ποια είναι η σχέση σας μαζί της; Σας ασκεί γοητεία, είναι αναγκαίο κακό ή οδηγεί στην απόλυτη αποξένωση;

«Όπως όλες οι έντονες σχέσεις, είναι μια σχέση αγάπης και μίσους. Όμως πιστεύω στην ανθρώπινη ευφυΐα, όπως πιστεύω και στην τεχνολογική πρόοδο. Οι καινοτομίες τεχνολογίες που μας καταδυναστεύουν καθημερινά, από τον εθισμό στις οθόνες με τη διαρκή απορρόφηση ροής πληροφοριών και τηλεοπτικών σειρών, μέχρι τη ρομποτική που αλλάζει τον εργασιακό τομέα και τον αυτοματισμό που σύντομα θα ελέγχει τα προσωπικά μας δεδομένα και θα παίρνει ουσιαστικές αποφάσεις για την προσωπική μας ελευθερία. Νομίζω ότι αυτές οι τεχνολογικές καινοτομίες μπήκαν απότομα στη ζωή μας και ακόμη δεν έχουμε αφηγηστεί και δεν έχουμε μάθει

να τις ελέγχουμε. Όμως πιστεύω ότι θα αλλάξουν οι συνήθειες και οι στόχοι μας ως ανθρωπότητα και πως η εμπειρία της πανδημίας είναι ένα είδος αφύπνισης. Το νιώθω ενστικτωδώς στην τέχνη μου και το βλέπω στην τέχνη άλλων καλλιτεχνών πως υπάρχει μια στροφή σε εκφράσεις και αναζητήσεις πιο ουσιαστικές, πιο προσωπικές, που διαμορφώνουν μια καινούργια σχέση με την κοινωνία, με τη φύση και με την τεχνολογία».

Στα έργα σας υπάρχουν και αναφορές που παραπέμπουν στην αρχαία Ελλάδα. Είναι ένας τρόπος να συνδεθείτε με την καταγωγή σας, δεδομένου ότι ζείτε στη Νέα Υόρκη;

«Πριν από χρόνια, σε μια επίσκεψη στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, φωτογράφησα έναν Κούρο απρόσωπο. Όταν εμφανίσα το φιλμ, είδα το πορτρέτο του στο πλαίσιο της δουλειάς μου εκείνης της περιόδου που καταπιανόταν με τις ιδέες του μέλλοντος. Τότε δούλεψα με υλικό από τη NASA και από την πρώτη περίοδο εξερεύνησης του Διαστήματος. Ο Κούρος χωρίς το πρόσωπό του μου παρουσιάστηκε σαν ένα αντικείμενο προερχόμενο από το μακρινό μέλλον. Ήταν μια αναστροφή του χρόνου, του μέλλοντος και του παρελθόντος, και περιείχε το παρόν. Αυτή η ιδέα με την πάροδο του χρόνου εξελίχθηκε. Επειτα από αρκετά άλλα projects ξεκίνησα να φωτογραφίζω συστηματικά αρχαία ερείπια και την ίδια εποχή φωτογράφιζα και οικεία σώματα και κάπως συμφιλώθηκαν όλες αυτές οι ιδέες στα έργα μου. Δεν νομίζω ότι έχει σχέση με το ότι ζω στη Νέα Υόρκη, στις σκέψεις μου ζω σε παρά πολλά μέρη ταυτόχρονα».

Γιατί επιλέξατε να ζήσε-

«Υπάρχει μια στροφή σε εκφράσεις και αναζητήσεις πιο ουσιαστικές, πιο προσωπικές, που διαμορφώνουν μια καινούργια σχέση με την κοινωνία, με τη φύση και με την τεχνολογία»

«Waverider»,
(2020).

ΤΕ ΕΚΕΙ;

«Είναι μια μεγάλη ιστορία που ξεκινάει από την Αθήνα και μέσω Βομβόης και Σαν Φρανσίσκο καταλήγει στη Νέα Υόρκη. Η Νέα Υόρκη προσφέρει έναν συγκλονιστικό συνδυασμό πολιτισμών, είναι μια σκληρή, σέξι πόλη με υψηλό επίπεδο κατάρτισης και μόρφωσης, με πολύ πετυχημένους ανθρώπους, οι οποίοι όμως έχουν μια απλότητα. Εκεί είναι όλα προσεγγίσιμα αν και τρομερά ανταγωνιστικά. Η πόλη εκκρίνει μια μοναδική χημεία και όλοι μας είμαστε απαραίτητα συστατικά στη ζύωσή της. Όλοι έχουν έναν μικρό αλλά σημαντικό ρόλο σε μια κινηματογραφική της διάσταση. Η Νέα Υόρκη είναι μια συλλογική εμπειρία και είναι και λίγο σαν το ομίπλο τραγουδι του Σινάτρα. Κάνοντας συ-

νέχεια κύκλους στη ζωή μου και στην τέχνη μου, αυτούς τους μήνες είμαι στην Αθήνα με τον νεοϋορκέζο μου και μας αρέσει πάρα πολύ».

Η συνεργασία με το ΜΟΜΑ πώς προέκυψε;

«Όπως σε όλες οι συνεργασίες, η μία έκθεση οδηγεί στην επόμενη. Έχω μια διαδρομή πολλών ετών ως εικαστικός. Καλλιτέχνες και επιμελητές παρακολουθούν την πορεία μου. Τα τελευταία χρόνια είναι πολύ παραγωγικά, με ατομικές εκθέσεις σε κέντρα τέχνης στη Νέα Υόρκη και σε άλλες πόλεις των ΗΠΑ. Όμως μία από τις πιο ουσιαστικές συνεργασίες μου είναι με μια μικρή αίθουσα τέχνης στο Πόρτλαντ του Ορεγκον της οποίας το πρόγραμμα εστιάζει σε γυναίκες καλλι-

τέχνιδες που δουλεύουν με τη φωτογραφία. Τα πρώτα έργα από τη σειρά που επέλεξε το MoMA τα είχε παρουσιάσει η γκαλερί μου. Στον κύκλο των εικαστικών όλοι παρακολουθούν τα πάντα και κάποια στιγμή γίνεται ένα κλικ και η δουλειά ανοίγεται σε ένα μεγαλύτερο κοινό από ένα μουσείο όπως το MoMA. Η συγκεκριμένη έκθεση, το «New Photography», πραγματοποιείται κάθε δύο χρόνια και είναι αφερωμένη στη φωτογραφία. Για έναν καλλιτέχνη που χρησιμοποιεί το φωτογραφικό μέσο είναι πολύ σημαντική».

INFO
«Companion Pieces: New Photography 2020»: moma.org, έως τις 16 Νοεμβρίου.

«Hypnos»,
(2020).

